

## HON- ÉS NÉPISMERET

- A hon- és népismeret is az alsó tagozatban megszerzett ismeretanyagra épít. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók a felső tagozatban ismerkednek meg hazánk fekvésével, fővárosával és annak nevezetességeivel. Megismerik Magyarország jelképeit, a nemzeti értékeket, lakóhelyük történelmi emlékhelyeit, híres személyiségeit. A helytörténeti séták és gyűjtőmunkák segítik elő az ismeretszerzést a gyakorlatban.
- A történelem, a hon- és népismeret és az állampolgári ismeretek ismeretköreihez kapcsolódó tevékenységformák biztosítják a feltételeket a tanulók számára fő témakörök megismeréséhez és a tanulási eredmények eléréséhez.
- A műveltségi terület tanítási-tanulási folyamatában figyelembe kell venni a tanulásban akadályozottság gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, különös tekintettel a sajátélményű tevékenységek fókuszba helyezésére.
- A műveltségterületen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a térben és időben való pontos tájékozódást, a nemzeti identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását.
- A tanulóknak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra úgy, hogy a pedagógia mindvégig figyelembe vegye a tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit.

|                   |           |
|-------------------|-----------|
| <b>Évfolyamok</b> | <b>5.</b> |
| Heti óraszám      | 1         |
| Éves óraszám      | 36        |

| <b>Témakör</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>1. Az én világom</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Javasolt óraszám: 12 óra</b> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Ismeretalkotás az egyén helyéről és szerepéről a szűkebb és tágabb környezetben.<br>Kooperatív technikák alkalmazása.<br><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> időbeli és térbeli tájékozódás, szociabilitás.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                 |
| <b>Fejlesztési ismeretek</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Fejlesztési tevékenységek</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                 |
| <p><i>1.1. Családunk története</i><br/>A családi közösség, helyem a családban.<br/>Élettörténetem: Ki vagyok én?<br/>A család múltja és története.<br/>Családfa.</p> <p><i>1.2. Az én városom, falum</i><br/>Elhelyezkedése, földrajzi fekvése.<br/>Nevezetességei.<br/>Hagyományai.</p> <p><i>1.3. A hazai táj. A helyi tudás</i><br/>Hazánk természeti értékei.</p> | <p>Információgyűjtés a családról. Családi ünnepekről beszélgetés. Élettörténetről szóbeli beszámoló. Érdekességek mesélése a családi legendáriumból. Családi fényképekről beszélgetés. A család lerajzolása, családtagok megnevezése. Rajzos, fényképes családfakészítés. Képgyűjtés az adott településről. Térképen való tájékozódás, különböző információk gyűjtése a településsel kapcsolatban. Helytörténeti kiállítás látogatása. Hivatalos honlapon történő tájékozódás. Helyi hagyományokról, történelmi eseményekről</p> |                                 |

|                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>1.4. <i>Gyermekek, diákélet a múltban</i><br/>Az iskola története, múltja.</p> | <p>információgyűjtés. A településen élő (onnan elszármazott), a tanulóknak példaképül állítható híres emberek életútjáról beszélgetés, fényképes tablókészítés a legfontosabb információkkal. Érdekességek gyűjtése az adott településsel kapcsolatban. Beszélgetés a személyes és családi kötődésekről a téma tükrében. Beszélgetés hazánk legfőbb tájegységeiről, képek gyűjtése. A nemzeti és a helyi közösség tudásbázisának feltérképezése – tablókészítés a pozitív értékek kiemelésével a legalapvetőbb ismeretek szintjén. Képek gyűjtése, csoportosítása egyszerűbb szempontok figyelembevétel. Rövid szépirodalmi szemelvényekből való tájékozódás, információgyűjtés. Érdekességek gyűjtése a helyi iskola történetével kapcsolatosan. Tablókészítés.</p> |
| <p><b>Fogalmak</b></p>                                                            | <p>család, unokatestvér, nagyszülő, dédszülő, rokonság, újszülöttkor, csecsemőkor, óvodáskor, kisiskoláskor, előd, ő, generáció, családfa, családi ünnep, település, város, falu, főváros, táj, haza, hagyomány, diákélet</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

| Témakör                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 2. Találkozás a múlttal                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Javasolt óraszám:<br>10 óra |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| <p><b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>Az időben való tájékozódási képesség fejlesztése.<br/>Kooperatív technikák alkalmazása.<br/><i>Képességfejlesztési</i> fókuszok: nemzettudat, empátia.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                             |
| Fejlesztési ismeretek                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Fejlesztési tevékenységek                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                             |
| <p>2.1. <i>Nagyszüleink, dédszüleink világa falun és városban</i></p> <p>2.2. <i>A paraszti ház és háztartás, a ház népe</i><br/>Falusi élet a múltban.</p> <p>2.3. <i>A hétköznapiak rendje (táplálkozás, ruházat, életvitel)</i><br/>A régmúlt idők étkezési szokásai.<br/>Ruházkodás a régmúlt időkben.<br/>Az emberek mindennapjai.</p> <p>2.4. <i>Hagyományos és népi (vallási) ünnepeink eredete</i><br/>Húsvéti ünnepkör.<br/>Pünkösdi ünnepkör.</p> | <p>Fényképek gyűjtése a nagyszülőkről, dédszülekről; beszélgetés a régmúlt idők mindennapjairól. Használati tárgyak gyűjtése, bemutatása, azokról való beszélgetés. Hasonlóságok és különbségek gyűjtése a modern idők mindennapjainak tükrében. Lehetőség szerint látogatás tájházban. A parasztház jellegzetességeinek azonosítása; közvetlen, illetve közvetett forrásból. Beszélgetés a paraszti háztartáshoz kötődő hagyományos életformáról. Tájékozódás a hétköznapi életről régi képeslapok, használati tárgyak, reprodukciós nyomtatványok segítségével. Régi receptek gyűjtése. Beszélgetés a táplálkozás kiemelt szerepéről, különös tekintettel az eltérő</p> |                             |

|                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Karácsonyi ünnepkör.</p> <p>2.5. <i>Hitélet és közösségi élet</i></p> <p>Közösségek az ember világában.</p> | <p>életformákra. Információk gyűjtése a pedagógus által válogatott, egyszerűsített visszaemlékezésekből – az adatokból közösen napirend készítése. A gazdag és szegény ember mindennapjainak összehasonlítása, párhuzam fölállítása napjainkhoz kötöten. Az ünnepekhez kapcsolódó legfontosabb információk összegyűjtése, azokról való beszélgetés. A néphagyományok lehetőség szerinti föllevenítése a szűkebb (esetlegesen tágabb) közösségben. Egyszerűbb hagyományörző játékokkal való megismerkedés. Beszélgetés az egyén szerepéről a közösségben. Beszélgetés a hit szerepéről a vallásos emberek életében – példákon keresztül. Beszélgetés az alapvető szabályok betartásáról. A közösség pozitív értékeinek összegyűjtése és megbeszélése. Csatlakozási lehetőségek földerítése helyi értékteremtő közösségekhez. A családi közösség szerepeinek feltárása szituációs játékok által.</p> |
| <p><b>Fogalmak</b></p>                                                                                         | <p>nagyszülő, dédszülő, falu, város, régmúlt, parasztház, háztartás, húsvét, pünkösd, karácsony, vallás, vallásos ünnep, néphagyomány, hagyományörzés, közösség, közösségi élet, értékteremtés</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

| Témakör                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 3. Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink                                                                                                                                                             | Javasolt óraszám:<br>14 óra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p>A magyar kulturális örökségről való tájékozódás lehetőségének biztosítása.</p> <p>Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> nemzettudat, erkölcsi érzék.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Fejlesztési ismeretek                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                     | Fejlesztési tevékenységek                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>3.1. <i>Az ősi magyar kultúra hagyatéka</i><br/>A magyarok őseiről</p> <p>3.2. <i>Magyarok a történelmi és mai Magyarországon területén</i></p> <p>3.3. <i>Néprajzi tájak, tájegységek és etnikai csoportok a Kárpát-medencében. A szomszédos országok.</i></p> <p>3.4. <i>Természeti és épített örökségünk, a szellemi kulturális örökség és a világörökség elemei</i></p> |                                                                                                                                                                                                     | <p>Beszélgetés a magyar őstörténetről, a legalapvetőbb tudás mentén. Képek gyűjtése a magyar őstörténetről, annak továbbhagyományozásáról a népművészetben. A témához kapcsolódó rajzkészítés. Múzeumlátogatás. Érdekességek földerítése az írott forrásokból, különös tekintettel a nép nevére, nyelvére stb.</p> <p>Beszélgetés a történelem szerepéről a nemzet életében. Információgyűjtés a történelmi Magyarország területén élő magyarok mindennapjairól. A magyarok lakta területek azonosítása, határon túli tájegységek, magyar</p> |

|                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>3.5. <i>A magyar tudomány és kultúra eredményei a világban</i></p> | <p>városok megnevezése a térképen. Beszélgetés a történelmi Magyarország területén élő, a tanulók számára példaképül állítható híres emberek életútjáról, fényképes tablókészítés. A magyar néprajzi tájak megnevezése, megkeresése a térképen. A tájegységek csoportosítása jellegzetességeik és legismertebb településük szerint. A nemzeti kisebbségek azonosítása, anyaországukról való ismeretek, érdekességek gyűjtése, tablókészítés kulturális értékeikről, néphagyományaikról. Néhány alapvető formula elsajátítása a nemzeti kisebbségek nyelveiből (pl. köszönés, búcsúzás). A szomszédos országok felsorolása, fővárosuk megnevezése, térképen való azonosításuk. A magyar örökségnek tekintett természeti és épített kulturális örökségről adatok, információk, képek, érdekességek gyűjtése, csoportosítása. Múzeumlátogatás, tanulmányi kiránduláson való részvétel. Beszélgetés a magyar tudomány és kultúra eredményeiről, különös tekintettel a nemzetközi hírnevet szerzett tudósokra és művészekre. Ismeretterjesztő filmek, filmrészletek megtekintése a témával kapcsolatosan. Tablókészítés.</p> |
| <p><b>Fogalmak</b></p>                                                | <p>őstörténet, ősművészet, néphagyomány, nemzeti kisebbség, történelmi Magyarország, Kárpát-medence, anyaország, kulturális örökség, tudomány, kultúra</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b></p> | <p>A tanuló ismeri Magyarország nemzeti hagyományait és értékeit. Fogalmi képet alkot arról, hogy a magyar kultúra az európai művelődés szerves részét alkotja; ismeretekkel rendelkezik szűkebb és tágabb környezetének múltjáról és jelenéről. Hazánk főbb tájegységeit megkülönbözteti, azokhoz kapcsolódva néhány jellegzetességről szóban és/vagy írásban, néhány mondatban beszámol. Nagyszülei és szülei életéről tájékozódik; képet alkot gyermek- és felnőttkorukról, különös tekintettel a régmúlt idők hétköznapijaira, ünnepnapjaira. Tudomása van közvetlen környezetének népszokásairól, azokat tiszteli és őrzi. Ismeretekkel rendelkezik a történelmi Magyarország területén élő honfitársaink múltjáról és jelenéről; a magyar lakta területeken élő közösségek értékteremtő munkájáról. A magyar kultúra és tudomány világban elfoglalt helyéről alapvető ismeretekkel rendelkezik, a nemzetközi hírnevet szerző művészek és tudósok közül néhányat megnevez, munkásságuk iránt érdeklődik. Folyamatosan erősödő nemzeti identitástudattal rendelkezik.</p> |
|----------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

